

היום נלמד בעזרת ה':

כתובות דף צג

משנה: מי שהיה נשוי שלוש נשים ומת וכו': והבעל השאיר בנכסיו רק מנה (100 דינרי כסף) – כולן חולקות אותו בשוה.

אבל אם הוא השאיר מאתיים – זו שכתובתה מנה יש לה שעבוד רק במנה הראשון, ואילו זו שכתובתה מאתיים וזו שכתובתה שלוש מאות יש להן שעבוד גם במנה השני. ולכן זו שכתובתה מנה מקבלת 50 (הגמרא תבאר את החשבון), ואילו זו שכתובתה מאתיים חולקת עם זו שכתובתה שלוש מאות ב150 הנותרים כי המאתיים משועבדים לשתייהן, ולכן כל אחת מקבלת 3 דינרי זהב שהם 75 דינרי כסף (1 דינר זהב = 25 דינרי כסף). והחשבון יתבאר בגמרא.

ואם הוא השאיר שלוש מאות – זו שכתובתה מנה מקבלת 50, וזו שכתובתה מאתיים מקבלת מנה וזו שכתובתה שלוש מאות מקבלת 150 השוים 6 דינרי זהב (1 דינר זהב = 25 דינרי כסף). והחשבון יתבאר בגמרא.

וכן שלושה שהטילו לכיס: שלושה אנשים שהשתתפו בהשקעה עסקית וכל אחד מהם נתן סכום אחר – הם מתחלקים ברווחים או בהפסדים לפי גודל ההשקעה של כל אחד.

גמרא: למדנו במשנה שאם הבעל השאיר מאתיים - הראשונה מקבלת 50, והשניה והשלישית 75 כל אחת.

הגמרא מקשה: מדוע לא חולקות כולן בשווה במנה הראשון וכל אחת תקבל 33.3, והרי הוא משועבד לכולן?

שמואל מתרץ: בעלת מאתיים כתבה לבעלת מנה 'דין ודברים אין לי עימך במנה' ולכן בעלת מנה חולקת עם בעלת שלוש מאות במנה וכל אחת מקבלת 50.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

אי הכי: אלא שאם כן מדוע בעלת מאתיים חולקת עם בעלת שלוש מאות ב150 הנותרים, והרי בעלת מאתיים סילקה את עצמה מהמנה הראשון? והתשובה היא: היא טוענת לבעלת שלוש מאות: אני סילקתי את עצמי רק שלא אריב עם בעלת מנה על המנה, אבל איתך לא עשיתי שום הסכם ולכן אני ואת נחלוק את החמישים שקיבלת.

[קושיה: איך היא יכולה להפסיד לבעלת שלוש מאות שבמקום לקבל 33.3 היא תקבל 25? והתשובה היא שבעלת שלוש מאות הסכימה לבעלת מאתיים שתוותר לבעלת מנה -הראשונים].

למדנו במשנה: היו שם שלוש מאות, הראשונה מקבלת 50, השניה 100, והשלישית 150.

הגמרא מקשה: מדוע השניה מקבלת 100 והרי יש לה שעבוד רק במאתיים ואם כן היא אמורה לחלוק עם השלישית ב150 שנותרו (לאחר שקבלה הראשונה 50) ולקבל 75?

שמואל מתרץ: בעלת מאתיים לא כתבה לבעלת מנה 'דין ודברים וכו', אבל בעלת שלוש מאות כתבה לבעלת מאתיים ולבעלת מנה 'דין ודברים אין לי עמכם במנה'. ולכן הראשונה והשניה חולקות במנה הראשון, ואילו השניה והשלישית חולקות במנה השני.

רב יעקב מנהר פקוד מתרץ: הכסף לא הגיע בפעם אחת אלא בשתי פעימות:

רישא בשתי תפיסות: בפעם הראשונה נפלו 75 שהתחלקו לשלושתן בשווה: 25 לכל אחת. בפעם השניה נפלו 125. בעלת מנה באה לריב על 75 מתוכם (החסרים לה מהמנה שמגיע לה), ובעלת מאתיים ובעלת שלוש מאות רבות על השאר. ולכן את ה-75 מתוכם חולקים בשווה = נמצא שיש לכל אחת מהן בינתיים 50. ואת ה-50 שנותרו חולקים בין בעלת מאתיים ובעלת שלוש מאות 25 לכל אחת.

נמצא לבעלת מנה: 50, לבעלת מאתיים ולבעלת שלוש מאות: 75 לכל אחת (3 דינרי זהב. כל דינר = 25).

סיפא בשתי תפיסות: בפעם הראשונה נפלו 75 שהתחלקו לשלושתן בשווה 25 לכל אחת. בפעם השניה נפלו 225. בעלת מנה באה לריב על 75 מתוכם (החסרים לה מהמנה שמגיע לה), ובעלת מאתיים באה לריב על 175 מתוכם (החסרים לה מהמאתיים המגיעים לה). ולכן לוקחים 175 מתוכם, את ה-75 חולקים בשווה בין

(המשך בדף הבא ↓)

שלושתן = נמצא שיש לכל אחת מהן בינתיים 50. ואת המאה שנותרו חולקים בין בעלת מאתיים ובעלת שלוש מאות 50 לכל אחת.

נמצא לבעלת מנה: 50, לבעלת מאתיים: מנה, ולבעלת שלוש מאות: מנה + מה שנותר מהסכום שנפל פעם שניה $(225-175=50)$ = 150 (שהן 6 דינרי זהב. כל דינר=25).

רבי אומר אין אני רואה את דבריו של רבי נתן: בגלל שכל נכסיו משועבדים לשלושת הכתובות של שלושת הנשים, והשיעבוד אינו לפי השווי של כל כתובה, ולכן כולן חולקות בשוה מנה לכל אחת. (ודוקא בסיפא בשלושה שהטילו מעות לכיס להשקעה הם מתחלקים ברווחים לפי ההשקעה של כל אחד, משום שהמעות שכל אחד הכניס השביחו לו).

*

אמר שמואל שנים שהטילו לכיס: אפילו שכל אחד הניח סכום אחר בהשקעה, הם חולקים בשווה ברווחים.

אמר רבה: כל זה דוקא כשהם קנו ביחד שור לחרישה שהם מתחלקים ברווחים שהניבה להם חרישת השור, והטעם משום שלאחר השותפות כבר אין הבדל כמה כסף השקיע כל אחד, כי כל אחד מהם צריך את החלק של השני שמונח בשור בשביל לחרוש.

אבל אם הם קנו לשור לחרישה ולאחר מכן הוא השביח ושחטוהו - כל אחד יקבל חלק בשור לפי ההשקעה שלו, כי עכשיו יש כאן איברים חלוקים. (ויש כאן חידוש נוסף: שאפילו שקנו אותו מראש על דעת לחרישה אם בסוף הוא השביח ושחטוהו כל אחד מקבל לפי חלקו).

ורב המנוא אמר: אפילו בשור לחרישה ועומד לטביחה חולקים בשווה, משום שבתחילה השתתפו על דעת חרישה. (אבל אם נשתתפו מראש בשור לטביחה ועומד לטביחה כל אחד מקבל לפי חלקו).

מיתיבי: ברישא של הברייתא כתוב: 'שנים שהטילו לכיס זה מנה וזה מאתים השכר לאמצע' כלומר שנים שהשתתפו בהשקעה חולקים את הרווחים בשווה.

אבל שור לחרישה ועומד לטביחה מאי וכו': כלומר הגמרא מדייקת כך מדברי הברייתא. ומקשה לפי זה מדוע בסיפא הברייתא הביאה מקרה אחר; שבו כל אחד קנה שור בנפרד, ולא חילקה באותו מקרה עצמו; שקנו ביחד שור אחד - בין שור לחרישה ועומד לחרישה לשור לחרישה ועומד לטביחה?

בסיפא של הברייתא כתוב: 'לקח זה בשלו וזה בשלו ונתערבו זה נוטל לפי מעותיו וזה נוטל לפי מעותיו' כלומר אם קנה כל אחד מהם שור בסכום אחר ולאחר מכן נשתתפו בחרישה ביחד - כל אחד מקבל כפי חלקו, כי שור חזק נותן יותר תפוקה משור כחוש.

תן שלושה שהטילו לכיס וכו': לכאורה מוכח ממשנתנו שאפילו שהם השתתפו בהשקעה אחת הם לא חולקים את הרווחים בשווה?

הגמרא מתרצת: במשנה מדובר ש'הרווחים' ו'ההפסדים' הם באותם המעות עצמם ולא בתוספת מעות חדשים.

דהיינו הרווחים: כל אחד שם כסף ישן ועל ידי 'חלפנות' הם הצליחו להפוך את הכסף הישן לכסף חדש, ולכן הם חולקים את המעות שהביאו בחזרה כל אחד כפי מה שהביא.

וההפסדים: המטבעות שהם השקיעו נפסלו על ידי המלכות ומעתה הם משמשים לרפואה למי שיש לו מכה ברגלו (שקושר אותם בכף הרגל והחלודה מרפאת אותו) ולכן כל אחד מקבל בחזרה את המעות שנתן.